

Sundhed og Omsorgs anlægssforslag

Oversigt over anlægssforslag fra Sundhed og Omsorg

2022-priser - tusind. kr.	2024	2025	I alt	Side
1. Ny struktur på dagcentre	23.683		23.683	2
2. Nyt lokalcenter i Lisbjerg		30.384	30.384	5
3. Hjemliggørelse i plejeboliger	6.580	6.580	13.160	8
4. Modernisering af lokalcentre	5.000	5.000	10.000	10
5. Velfærdsteknologi i nye plejeboliger	2.970	2.970	5.940	12
6. Ny pulje til sundheds- og hygiejnemæssige tiltag i forlængelse af corona-perioden	4.211	4.211	8.422	15
7. Manglende finansiering til opgradering af brandsikkerhed i plejeboliger	2.027		2.027	18
8. Manglende finansiering til opgradering af toilet og baderum i 30 plejeboliger	3.000		3.000	20
I alt	47.471	49.145	96.616	

Sundhed og Omsorg - 1

Ny struktur på dagcentre

Finansiering

2022-priser - tusind. kr.	2024	2025	I alt
Merudgifter anlæg	23.683		23.683
Egenfinansiering – anlæg			
Eksternt tilskud	0		0
SUM (ønsket finansiering)	23.683		23.683
Merudgifter drift			
Egenfinansiering – drift			
SUM (merudgifter, drift – samlet fratrukket egenfinansiering)			

Beskrivelse af projekt:

Antallet af ældre, der er brugere af et dagcenter, har været stigende de seneste år. Dagcentrene er målrettet borgere med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, som ikke er i stand til at klare sig selv og som passes af ægtefælle, forældre eller andre nære pårørende. Borgerne skal opleve, at indsætter tilbydes ud fra en faglig velfunderet vurdering og at aktiviteterne er menings- og effektfulde, og tager udgangspunkt i individuelle behov. Samtidig skal pårørende opleve reel aflastning, der skal bidrage til at forebygge mistrivsel og sygdom.

7 ud af de nuværende 8 dagcentre er aktuelt eller på relativt kort sigt udfordret på de fysiske rammer, som ikke lever op til nutidens behov. Udfordringen med manglende fysisk plads til borgerne er minimeret gennem aktuelle midlertidige tiltag. Med en stigning i antallet af ældre, samt en ændring af visitationskriterierne så tilbuddet også gives til yngre borgere med fysisk funktionsnedsættelse, vil behovet stige og rammerne presses yderligere. Sundhed og Omsorg har derfor vurderet mulighederne i en ny struktur, der kan understøtte borgernes differentierede behov og som kan række ind i fremtiden, hvor forvaltningen forventer en stigning i ældre borgere med behov for dagcentertilbud. Konkret foreslår Sundhed og Omsorg, at der skabes en ny struktur hvor 7 ud af de 8 nuværende dagcentre sammenlægges og det 8. dagcenter udvides. Samtidig etableres der et nyt dagcenter, så man fremover har 2 almindelige dagcentre samt et specialdagcenter, der etableres på Skovvangsvej i forbindelse med det nye plejehjem for borgere med demens.

Den nye struktur indebærer følgende:

- Etablering af nyt dagcenter ved en ombygning og istandsættelse af 3.500 m² af en del af de eksisterende bygninger på Graham Bells Vej, der fraflyttes af Demenscentrum når det nye Skovvang ibrugtages i maj 2021.
- Udvidelse af eksisterende dagcenter på Lokalcenter Kolt med 650 kvm.
- Gennemførelse af modellen i fuld udstrækning vil frigøre lokaler på nogle lokalcentre. De vil blive brugt til andet formål i forbindelse med lokalcentrenes tilbud og aktiviteter.

Med denne struktur vil dagcentrene kunne løse de mangfoldige og differentierede behov i trygge rammer og tilgode arbejdsmiljøet også for fremtiden. Den geografiske placering i Aarhus N, giver gode tilkørselsforhold fra de fleste områder. Placeringen af et dagcenter i Kolt tilgodeser borgere fra den sydlige del af Aarhus.

Klima og bæredygtighed

Nybyggerierne planlægges efter de til en hver tid gældende retningslinjer for bæredygtigt byggeri, herunder Aarhus kommunes retningslinjer for Energi- og Miljørigtig byggeri, Aarhus kommunes 360 graders bæredygtighedsmodel og konkrete retningslinjer i tilknytning til gældende klimaplan. Der vil være mulighed for at indtænke ekstra bæredygtighed herudover, såfremt anlægsrammen forøges med 5% af anlægssummen.

Rammen om et skarpere klimafokus kunne f.eks. være, at man anvender evt. frivillige skærper f.eks. svarende til den nuværende frivillige bæredygtighedsklasse. Dermed vil der indarbejdes en skarpere klimadimension i byggeprogrammets funktionskrav og tekniske krav, så byggefasens klimaaftryk begrænses.

Konkret kan det øgede klimafokus f.eks. komme til udtryk i, at man i højere grad vælger eksempelvis standardiserede byggemoduler og klimacertificerede materialer. Derudover kan der sættes mere fokus på genbrug og cirkulært byggeri samt bedre indretning af byggepladser mhp. at reducere spild.

Økonomiske konsekvenser og forudsætninger:

Ombygningen af Graham Bells Vej er vurderet at koste ca. 6 mio. kr., svarende til 1.714 kr./kvm. Ombygningen indebærer at ældre og utidssvarende boliger skal omdannes til dagcenterfaciliteter. Det medfører bl.a. ændringer af vægge og døre, delvis udskiftning af lofter og lys m.v. samt etablering af 2 anretterkøkkener.

For tilbygningen ved Lokalcenter Kolt tages der udgangspunkt i kvm-priser på 25.425 kr./kvm. Kvadratmeterprisen tager udgangspunkt i tilbygningens størrelse samt de priser, der må forventes ved et udbud i det aktuelle marked. Projektet i Kolt forudsætter køb af byggeareal fra Børn og Unge.

Nøgletal

2022-priser - tusind. kr.	Enheder	m ² /lbm/ etm 2)	Pris pr. m ² /lbm/etm	Bruttoudgift
Istandsættelse af Graham Bells Vej	3.500	m ²	1,714	6.000
Tilbygning ved LC Kolt	650	m ²	25,425	16.526
I alt, byggeri/anlæg	4.150		5.428	22.526

Nøgletal Grund/arealerhvervelse

2022-priser - tusind. kr.	m ²	Udgift pr. byggerets- m ²	Bruttoudgift / værdi af grund
Bygningselement a	4.150	5,428	22.526
Køb af byggeret i Kolt	650	1,780	1.157
Sum byggeri + grund			23.683

Skaleringsmuligheder

2022-priser - tusind. kr.	Enheder	m ²	Pris pr. m ²	Bruttoudgift
Ekstra bæredygtigt byggeri (+5%) ved nybyggeri v. LC Kolt	1	650	28.476	18.509

Benchmark

2022-priser - tusind. kr.	Antal	Enheder	Pris pr. m ²	I alt
Nybyggeri: Børne og Sundhedshus Vest ¹	1.848	m ²	23,704	43.805
Nybyggeri: Marselis ²	800	m ²	19,952	15.962
Ombygning: Kildevang	127	m ²	12,929	1.642

¹ Pris er ekskl. grund

² Pris er ekskl. grund

Sundhed og Omsorg - 2

Nyt lokalcenter i Lisbjerg

Finansiering

2022-priser - tusind. kr.	2024	2025	I alt
Merudgifter anlæg		30.384	30.384
Egenfinansiering – anlæg			
Eksternt tilskud		0	0
SUM (ønsket finansiering)		30.384	30.384
Merudgifter drift			
Egenfinansiering – drift			
SUM (merudgifter, drift – samlet fratrukket egenfinansiering)			

Beskrivelse af projekt:

Antallet af ældre er stigende, og det er derfor nødvendigt at udbygge kommunens lokalcentre. Lokalcentrene tilbyder en række borgerrettede aktiviteter, f.eks. sundhedsklinik, træningsfaciliteter til genoptræning og selvtræning, café og køkkenfaciliteter, multirum og aktivitetslokaler og møde- og kontorfaciliteter. Den umiddelbare målgruppe er befolkningen over 55 år.

Lokalcentre er dog ikke kun for den ældre del af befolkningen. Det er samtidig steder, hvor man kan blive en del af et fællesskab og være aktiv medskaber af velfærden. Lokalcentrene er således en væsentlig brik i arbejdet med at forebygge ensomhed. Derfor er lokalcentre åbne og tilgængelige for alle generationer, og fyldt med aktiviteter og fællesskaber for borgerne i lokalområdet. Lokalcentre er i praksis medborgerhuse, der kan rumme en række aktivitets- og informationsmuligheder på tværs af den kommunale organisation.

Nyt lokalcenter i Lisbjerg

Med den aktuelle befolkningsudvikling vurderer Sundhed og Omsorg, at der bliver behov for 3 nye lokalcentre de kommende år. Et af de nye lokalcentre planlægges placeret i Lisbjerg, hvor lokalcentret indgår i den samlede kommunale udbygningsplan. Processen med samtænkning er i gang. Der fremgår følgende af den seneste budgetaftale: *Lisbjerg er som et nyt byudviklingsområde oplagt til en første konkret realisering af ambitionerne. Planlægningen er så småt sat i gang i samarbejde med byudviklingsprojektet. På den baggrund anmodes Borgmesterens Afdeling om at koordinere et beslutningsoplæg på proces og udførelse af et konkret anlægsprojekt, der indeholder funktioner i form af daginstitution, pleje- og handicapboliger, samt bibliotek/medborgerkabshus (Aarhus Kommunes investeringsplan 2024-2033, side 17)..* Lokalcenteret foreslås etableret samtidig med etablering af det resterende kommunale servicetilbud i Lisbjerg. Det vurderes af MSO at være hensigtsmæssigt, hvis der er samtidighed i anlægsfasen i størst muligt omfang pga. samlokationen.

Klima og bæredygtighed

Nybyggerier planlægges efter de til enhver tid gældende retningslinjer for bæredygtigt byggeri, herunder Aarhus kommunes retningslinjer for Energi- og Miljørigtig byggeri, Aarhus kommunes 360 graders

bæredygtighedsmodel og konkrete retningslinjer i tilknytning til gældende klimaplan. Der vil være mulighed for at indtænke ekstra bæredygtighed herudover, såfremt anlægsrammen forøges med 5% af anlægssummen.

Rammen om et skarpere klimafokus kunne f.eks. være, at man anvender evt. frivillige skærpelser f.eks. svarende til den nuværende frivillige bæredygtighedsklasse. Dermed vil der indarbejdes en skarpere klimadimension i byggeprogrammets funktionskrav og tekniske krav, så byggefasens klimaaftryk begrænses.

Konkret kan det øgede klimafokus f.eks. komme til udtryk i, at man i højere grad vælger standardiserede byggemoduler, træ fremfor beton og klimacertificerede materialer. Derudover kan der sættes mere fokus på genbrug og cirkulært byggeri samt bedre indretning af byggepladser mhp. at reducere spild.

Økonomiske konsekvenser og forudsætninger:

Et nyt lokalcenter bør have en størrelse på 1.200 m² pr. center. Kvadratmeterprisen forventes at være ca. kr. 22.820 kr./kvm. excl. prisen for grund og excl. moms. Det forudsættes at der bliver stillet en kommunal grund til rådighed til en max. pris på kr. 2.500 kr./kvm. byggeret. Differencen op til den fulde markedspris vil så skulle finansieres på anden vis. Med den forudsætning bliver prisen for lokalcenteret 30,4 mio. kr.

Nøgletal

2022-priser - tusind. kr.	Enheder	m ²	Pris pr. m ²	Bruttoudgift
Bygningselement a	1	1200	22,820	27.384
Evt. flere elementer				
I alt, byggeri/anlæg		1200	22,820	27.384

Nøgletal Grund/arealerhvervelse

2022-priser - tusind. kr.	m ²	Udgift pr. byggerets-m ²	Bruttoudgift / værdi af grund
Bygningselement a	1200	22,820	27.384
Evt. flere elementer			
I alt, grund	1200	2,500	3.000
Sum byggeri + grund			30.384

Skaleringsmuligheder

2022-priser - tusind. kr.	Enheder	m ²	Pris pr. m ²	Bruttoudgift
Ekstra bæredygtigt byggeri (+ 5%)	1200	m ²	26,461	31.753
Sambyg med øvrige kommunale serviceformål, (150 kvm. færre)	1050	m ²	25,320	26.586

Benchmark

2022-priser - tusind. kr.	Antal	Enheder m ²	Pris pr. m ²	I alt (t.kr.)
Børne- og Sundhedshus Vest ³	1.848	m ²	23,704	43.805
Marselisborg Centret ⁴	800	m ²	19,952	15.961

³ Prisen er ekskl. grund

⁴ Prisen er ekskl. grund

Sundhed og Omsorg - 3

Hjemliggørelse i plejeboliger

Finansiering

2022-priser - tusind. kr.	2024	2025	I alt
Merudgifter anlæg	6.580	6.580	13.160
Egenfinansiering – anlæg	0	0	0
Eksternt tilskud			
SUM (ønsket finansiering)	6.580	6.580	13.160
Merudgifter drift			
Egenfinansiering – drift			
SUM (merudgifter, drift – samlet fratrukket egenfinansiering)			

Beskrivelse af projekt:

Gennem de seneste år har det været et stort og vedvarende fokusområde i Sundhed og Omsorg at hjemliggøre fællesarealerne på kommunens plejehjem. Formålet med hjemliggørelsen er at forny de fysiske rammer, så plejehjemmene bliver mindre institutionelle, mere hjemlige og inviterer til samvær. Samtidig skal de fysiske rammer på plejehjemmene sikre hjemlige rammer for beboerne som kan være medvirkende til at skabe trivsel og livsglæde. Hjemliggørelsen er med til at skabe gode rum for samvær og nærvær og dermed skabe rammer der kan modvirke ensomhed. Erfaringerne viser, at hjemliggørelsesindsatsen er en stor succes og har skabt stor værdi for beboere, pårørende og personale på de plejehjem, der har gennemgået en hjemmeliggørelsesindsats.

Alle hjemliggørelsesinitiativerne sker med lokal inddragelse af beboere, pårørende og personale og ikke mindst forstanderen, som er med til at formulere hvordan man gerne vil have det på det pågældende plejehjem og hvilken kultur hjemliggørelsen skal være med til at understøtte.

Hjemliggørelsesinitiativerne omfatter i hovedtræk og oftest indvendig istandsættelse, bedre skiltning og anvisning i tråd med det øvrige interiør, nye og varmere farvesætninger. Herudover arbejdes der ofte med nye møbler eller andre opstillinger af de eksisterende, anden og mere nærværende kunst og belysninger der passer til de specifikke fysiske forhold på gange, i dagligstuer og i spisestuer på plejehjemmenes fællesarealer.

I denne anlægsansøgning søges der om midler til at istandsætte og hjemliggøre den resterende del af kommunens plejehjem. Hermed vil forligspartiernes vision fra budgetforlig 2013 om "at samtlige Aarhus Kommunes plejehjem gennemgår et forskønnelseseftersyn, så både interiør og eksteriør understøtter tanken om hjemliggørelse, sjæl og gæstfrihed" kunne indfries.

Økonomiske konsekvenser og forudsætninger:

En stor del af kommunens plejehjem har allerede været igennem en proces, hvor de er blevet istandsat og hjemliggjorte. Dette er gjort ved hjælp af midler, som er bevilliget af Byrådet i forbindelse med budgetvedtagelser suppleret med intern prioritering i Sundhed og Omsorg.

Byrådet afsatte en pulje på 13 mio. kr. til "forskønnelse og hjemliggørelse" af kommunens plejehjem i budgetforlig 2013, 6 mio. kr. i budgetforlig 2018 og 6 mio. kr. i budgetforlig 2020 til det fortsatte arbejde med

hjemliggørelse og forskønnelse af plejehjemmene i Aarhus Kommune. Sundhed og Omsorg har løbende prioriteret midler til forskønnelse og hjemliggørelse og senest i forbindelse med regnskab 2018, er der afsat midler til hjemliggørelse af flere plejehjem.

Der er 51 plejehjem i Aarhus Kommune. De hidtil afsatte midler har givet mulighed for at forskønne og hjemliggøre 26 plejehjem helt og lave mindre nedslag på et udvalg af de resterende plejehjem. Bygningsafdelingen i Sundhed og Omsorg har foretaget screeninger på fællesarealerne på samtlige plejehjem, for at vurdere, hvad der skal til for at indsatsen med forskønnelse og hjemliggørelse færdiggøres. Screeningerne viser behov for tiltag på de resterende 25 plejehjem, for at indsatsen er i mål. Hvor omfattende en indsats der er behov for på de resterende plejehjem, svinger meget fra sted til sted. Bygningsafdelingen har i screeningen ligeledes anslået prisen for at plejehjemmet bliver moderniseret og hjemliggjort.

De anslåede udgifter svinger meget; fra 60.000 kr. på det billigste sted til 975.000 kr. på det dyreste sted. Den gennemsnitlige udgift for de resterende 26 plejehjem skal hjemliggøres ligger på 450.000 kr.

Det betyder at med en tilførsel 11,75 mio. kr. er det muligt at forskønne og hjemliggøre resten af Aarhus Kommunes plejehjem til et ensartet og højere niveau til glæde for alle beboere og brugere af kommunens plejehjem. Hertil kommer udgifter til aflønning af projektledelse i bygningsafdelingen og udgifter til rådgivning som erfaringsmæssigt ligger på omkring 12 % af anlægsudgiften.

Nøgletal

2022-priser - tusind. kr.	Enheder	m ² /lbm/ etm 2)	Pris pr. enhed	Bruttoudgift
Hjemliggørelse af plejehjem	26		450	11.750
Projektledelse og rådgivning	12%			1.410
I alt, byggeri/anlæg				13.160

Sundhed og Omsorg - 4

Modernisering af lokalcentre

Finansiering

2022-priser - tusind. kr.	2024	2025	I alt
Merudgifter anlæg	5.000	5.000	10.000
Egenfinansiering – anlæg	0	0	0
Eksternt tilskud			
SUM (ønsket finansiering)	5.000	5.000	10.000
Merudgifter drift	0	0	0
Egenfinansiering – drift	0	0	0
SUM (merudgifter, drift – samlet fratrukket egenfinansiering)	0	0	0

Beskrivelse af projekt:

I Aarhus Kommune er der 37 lokalcentre, som alle spiller en central, men dog vidt forskellig, rolle, i det lokalsamfund de hver især ligger i. Lokalcentrene anvendes dagligt af mange borgere til forskellige formål. Det er vigtigt, at indretningen og atmosfæren på det enkelte sted understøtter stedets aktiviteter og de borgere, der kommer det enkelte sted, men også sikrer at det tiltrækker det omkringliggende civilsamfund samt skaber stærke rammer for medborgerskabet og de lokale foreninger. Helt grundlæggende skal lokalcentrene være åbne, tilgængelige og indbydende og invitere borgerne, civilsamfundet og foreningerne indenfor på lokalcenteret.

Lokalcentrene er allerede i dag vigtige møde- og aktivitetssteder, der rummer et stort potentiale i forhold til at styrke foreningssamarbejdet og etablere endnu flere lokale fællesskaber og oplevelser og for store og små, unge og ældre, svage, sårbare og stærke. Derfor sætter Sundhed og Omsorg med den nye organisering yderligere fokus på at styrke driften og udviklingen af de 37 lokalcentre og cafeerne. I denne proces er inddragelsen og samskabelse med foreninger, borgerne og lokalområderne helt central.

Udviklingen af Lokalcentrene i fremtiden giver mulighed for en differentiering således at Lokalcentrene kan udvikle deres egen profil i samarbejde med lokalområdet og de behov der i fællesskab peges på. Konkret arbejdes der bl.a. med:

- At styrke samarbejdet med civilsamfundet og områdets foreningsliv
- At sikre en god tilgængelighed for lokalområdets beboere og foreninger, så de føler sig velkomne. Det handler bl.a. om god skiltning og at "adskille" lokalcenteret fra plejehjemmene.
- At cafeerne er lokalcentrets hjerterum og køkkenfaciliteterne er tilgængelige for foreninger og borgere, så der eksempelvis kan være fællesspisninger mv.

- At alle lokalcentre skal være andet og mere end lokaleudlån. Lokalerne indrettes så de indbyder samvær og til at skabe tryghed. Det gælder både de indendørs arealer men også i høj grad de udendørs arealer, som skal udvikles i samarbejde med Teknik og miljø.
- At der kan skabes generationsaktiviteter på tværs af skoler, dagtilbud, pårørende og familier. Det kan blandt andet være aktiviteter, der tager udgangspunkt i Kultur og kunst og som kan skabe livsglæde, oplevelser på tværs af generationer.

Civilsamfundet skal spille en aktiv og central rolle i besjælingen og moderniseringen af de enkelte lokalcentre både inde og ude. Derfor foreslås det også, at en del af midlerne til besjælingen og moderniseringen skal afsættes som deltagerbudgetter, så civilsamfundet og borgerne kan være med til at sætte deres præg på den retning, som deres lokalcenter skal bevæge sig i. Deltagerbudgetterne skal også skabe et styrket ejerskab hos foreninger, civilsamfund og borgere til det lokalcenter, der ligger i deres område.

Økonomiske konsekvenser og forudsætninger:

Bygningsafdelingen i Sundhed og Omsorg har tidligere foretaget screeninger på samtlige lokalcentre, for at vurdere, hvad der skal til for at rammerne er indbydende og står mål de ambitioner kommunen har for at få flere til at anvende det enkelte lokalcenter. Derudover er der meldt ønsker ind fra hvert enkelt lokalcentre om, hvad der er mest presserende at få gjort noget ved.

Der er stor forskel på kommunens lokalcentre, deres stand og hvad de skal være i fremtiden. Derfor er der også stor forskel på, hvor mange midler det kræver hvert enkelt sted. Sundhed og Omsorg søger om 7,2 mio. kr. som skønsmæssigt vil gøre det muligt at komme et godt stykke vej mod at opfylde nogle af de basale behov på lokalcentrene, om end det langt fra er tilstrækkeligt til at opfylde alle ønsker og behov.

Ud over de 7,2 mio. kr. foreslås det at afsætte 1,8 mio. kr. til deltagerbudgetter, så civilsamfundet kan være med til at sætte en retning for udtryk og indhold på det enkelte lokalcenter. Hertil kommer udgifter til aflønning af projektledelse i bygningsafdelingen og udgifter til rådgivning som er faringsmæssigt ligger på omkring 12% af anlægsudgiften.

Nøgletal

2022-priser - tusind. kr.	Enheder	m ² /lbm/ etm 2)	Pris pr. enhed	Bruttoudgift
Modernisering af lokalcentre	37		195	7.200
Deltagerbudget til besjæling af lokalcentre	37		49	1.800
Projektledelse og rådgivning	12%			1.000
I alt, byggeri/anlæg				10.000

Sundhed og Omsorg - 5

Velfærdsteknologi i nye plejeboliger

Finansiering

2022-priser - tusind. kr.	2024	2025	I alt
Merudgifter anlæg	2.970	2.970	5.940
Egenfinansiering – anlæg			0
Eksternt tilskud			
SUM (ønsket finansiering)	2.970	2.970	5.940
Merudgifter drift			
Egenfinansiering – drift			
SUM (merudgifter, drift – samlet fratrukket egenfinansiering)			

Beskrivelse af projekt:

Magistratsafdelingen for Sundhed og Omsorg har gennem mange år anvendt velfærdsteknologi som en vigtig del af arbejdet på plejehjem, i hjemmeplejen og som hjælpemiddel til borgere med nedsat funktionsevne. Velfærdsteknologi kan understøtte livskvalitet hos borgeren ved f.eks. at øge borgernes selvhjulpethed, værdighed og følelsen af tryghed.

Velfærdsteknologi handler dog ikke alene om livskvalitet for borgerne. KL har defineret velfærdsteknologi i sit nye *Charter for velfærdsteknologi* som konkrete, borgernære teknologier, der udgør en bred vifte af løsninger, som typisk indgår i relationerne mellem medarbejdere og borgere med behov for hjælp og støtte. Af samme charter fremgår det, at velfærdsteknologi handler om at skabe resultat på tre bundlinjer:

1. bedre oplevet kvalitet for borgere med behov for støtte til at kunne udfolde sig personligt og kunne leve et selvstændigt, frit og værdigt liv i trygge rammer.
2. bedre arbejdsmiljø og -glæde blandt medarbejdere. Velfærdsteknologi spiller en vigtig rolle i at gøre arbejdslivet mere skånsomt og attraktivt.
3. bedre udnyttelse af de kommunale/offentlige ressourcer

Sundhed og Omsorg arbejder med velfærdsteknologi i 3 hovedspor: Plejehjem, Hjemmepleje og Sundhed & forebyggelse. Sundheds- og Omsorgsudvalget har den 13. januar 2021 besluttet, at der skal udarbejdes en 10-årig investeringsplan for velfærdsteknologi til drøftelse i udvalget. Planen forventes drøftet i udvalget i juni 2021. Nærværende forslag skal ses som tilvejebringelse af den økonomiske ramme for investeringer til nye plejeboliger, til de ting som hverken er nagelfast velfærdsteknologi eller individuelle hjælpemidler. Det kan f.eks. være motor til loftslift, demenssikring, faldsensorer, urodæmpende teknologi, mobilt døgnrytmelys og andre demonterbare/flytbare velfærdsteknologiske løsninger.

Velfærdsteknologi til plejeboliger

Nye plejeboliger bliver forberedt for velfærdsteknologi efter den nyeste tilgængelige viden. Der er bl.a. fokus på at udnytte de teknologiske muligheder, så den personlige pleje kan foregå enten uden hjælp eller med hjælp af kun én medarbejder, da erfaringer viser, at det har positiv betydning for borgernes oplevelse af egenomsorg og værdighed i plejen. Generelt er det vigtigt med gode tilpasningsmuligheder og mulighed for individuelle løsninger, da borgerne har forskellige behov for støtte og kompensation.

Der blev i forbindelse med budgetforliget for 2016 - 2019 afsat en pulje til velfærdsteknologi for at fremtidssikre eksisterende plejeboliger. Pengene fra puljen er enten brugt eller disponeret til navngivne indsatser i perioden 2021-2024. Der er derfor behov for at få afsat en ny pulje til velfærdsteknologi i de nye plejeboliger, der ligger i forlængelse af Boligplan 2019.

Mur- og nagelfast velfærdsteknologi skal ifølge lovgivningen finansieres inden for anskaffessummen, når det drejer sig om almene plejeboliger. Det er f.eks. loftskinner til loftlift, særligt indbygningsskab til loftlift, installationer til vindues- dørautomatik, dørassistent, særlige badeværelsesløsninger, døgnrytmelys som er monteret ved nybyggeri, m.v. Nærværende anlæggsforslag omfatter den resterende del af de velfærdsteknologiske løsninger, der ikke er hverken nagelfaste eller individuelle hjælpemidler f.eks. motor til loftlift, demenssikring, faldsensorer, urodæmpende teknologi, mobilt døgnrytmelys og andre demonterbare/flytbare velfærdsteknologiske løsninger.

Det drejer sig således om et bredt spekter af velfærdsteknologiske løsninger inden for temaerne: Selvhjulpethed, træning og rehabilitering, rengøring og hygiejne, arbejdsmiljø, kognitiv træning samt tryghed og sansning. Der er for langt hovedparten tale om teknologier, som er med til at afhjælpe den øgede plejetyngde, som der gennem flere år har været set hos plejehjemsbeboerne og give en større oplevelse af selvhjulpethed og værdighed. Der er også en del forskellige redskaber som kan hjælpe med tunge løft, forflytninger og løsninger til hjælp fx i forbindelse med badesituationer og hygiejne. Teknologiske løsninger, der stimulerer tryghed og sansning er også med til at øge livskvaliteten og fremme arbejdsmiljøet. Det drejer sig fx om særlige gyngestole, granulatyner, kugleveste og skulpturelle dyr.

Sundhed og Omsorg ser et særligt udviklingsområde i arbejdet med døgnrytmelys. Målet med døgnrytmelys er at fremme borgerens livskvalitet gennem bedre søvnkvalitet og længere sammenhængende søvn. Samtidig er døgnrytmelys med til at begrænse uhensigtsmæssig aktivitet om natten samt begrænse depressiv og nedtrykt adfærd. Døgnrytmelys er også med til at fremme et sundt og godt arbejdsmiljø for medarbejderne med mere friske borgere og færre sygedage blandt aftenvagterne.

Økonomiske konsekvenser og forudsætninger:

Der foreslås afsat en pulje på 45.000 kr. pr. ny plejebolig til velfærdsteknologi, som ikke er mur- og nagelfast eller individuelle hjælpemidler. Med forliget i 2020 om den 10-årige anlægsplan blev der igangsat en plejehjemsudbygning, der følger en prognose for forsat sund aldring. I forlængelser heraf forventes der etableret 132 nye plejeboliger frem til 2025. På den baggrund foreslås der her afsat 5.940.000 kr. til velfærdsteknologi i disse boliger.

Sundhed og Omsorg ser desuden behov for investeringer i døgnrytmelys i form af loftsbelysning i gange, fællesarealer og evt. boliger på de eksisterende plejehjem. Dette indgår ikke i nærværende forslag, men vil

indgå i den 10-årige investeringsplan, der nu udarbejdes og fremsendes i forlængelse af drøftelserne i Sundheds- og Omsorgsudvalget.

Nøgletal

2022-priser - tusind. kr.	Enheder	Boliger	Pris pr. bolig	Bruttoudgift
Bygningselement a	Velfærdsteknologi pr. bolig	132	45,0	5.940
Evt. flere elementer				
I alt, byggeri/anlæg				

Nøgletal Grund/arealerhvervelse

2022-priser - tusind. kr.	m ²	Udgift pr. byggerets-m ²	Bruttoudgift / værdi af grund
Bygningselement a			5.940
Evt. flere elementer			
I alt, grund			0
Sum byggeri + grund			5.940

Sundhed og Omsorg - 6

Ny pulje til sundheds- og hygiejnemæssige tiltag i forlængelse af corona-perioden

Finansiering

2022-priser - tusind. kr.	2024	2025	I alt
Merudgifter anlæg	4.211	4.211	8.422
Egenfinansiering – anlæg	0	0	0
Eksternt tilskud			
SUM (ønsket finansiering)	4.211	4.211	8.422
Merudgifter drift	0	0	0
Egenfinansiering – drift	0	0	0
SUM (merudgifter, drift – samlet fratrukket egenfinansiering)	0	0	0

Beskrivelse af projekt:

God hygiejne er et af de mest betydningsfulde redskaber vi har til at forebygge udbredelsen af smitsomme sygdomme og epidemier. Det gælder både for ny coronavirus men også for andre smitsomme sygdomme. Under epidemien med ny coronavirus er vi for alvor blevet opmærksomme på, hvor stort et forebyggelses-potentiale der er ved at undgå smittespredning generelt i befolkningen. Det gælder både i en situation med en ny smitsom sygdom som COVID19, men også ved andre smitsomme sygdomme, der skyldes vira og bakterier mv. Omvendt kan mangelfuld hygiejne være med til at forstærke udbredelsen af smitsomme sygdomme og epidemier.

Aldrig har der været så meget fokus på hygiejne, som lige nu, hvor vi lever med COVID-19. Det er et godt udgangspunkt for at sætte fokus på, hvor vigtig hygiejne generelt er for vores sundhed. Særligt hvad angår håndhygiejne der er den mest effektive og bedst dokumenterede metode til at forhindre spredning af sygdom i vores samfund. Derudover er hygiejnisk rengøring og et godt indeklima meget vigtige parametre.

Data viser, at sygdomme i samme boldgade som visse former for meningitis, blodforgiftning, influenza og virus, der kan føre til forkølelse, lungebetændelse og kighoste, også er faldet som følge af det store fokus på hygiejne siden marts 2020. Det er sygdomme, som spredes på samme måde som ny coronavirus ved dråbeinfektion og kontaktsmitte Reduktionen skyldes langt fra kun nedlukningerne men i høj grad også som følge af bedre hygiejne.

Den nedsatte smittespredning fra de dråbeoverførte infektioner kan blive varig, men det forudsætter, at den gode hygiejne opretholdes. Det vil vi i Sundhed og Omsorg gerne skabe rammerne for bliver muligt. Derfor foreslås fire hygiejnetiltag på plejehjemmene og lokalcentrene, som huser nogle af kommunens mest sårbare og udsatte borgere og hvor hygiejneindsatsen gerne skal fastholdes på et højere niveau fremover.

1. Håndfri dørautomatik til de hyppigst brugte døre i fælles adgangsområder

En måde at fjerne fælles kontaktpunkter, som giver risiko for indirekte kontaktsmitte, er ved håndfri dørautomatik. Mange steder er der dørautomatik, men det er ikke håndfri, hvilket hygiejnemæssigt er en stor udfordring, da alle dermed rører ved det samme punkt. Ved indførelsen af håndfri dørautomatik på alle yderdøre vil et stort fælles kontaktpunkt blive fjernet fra alle plejehjem. Automatisk åbning med radar er det mest almindelige men ikke altid praktisk muligt, da dørene så vil gå op hver gang nogen går forbi, og Demenssikringen sætter også nogle krav. Det betyder, at der nogle steder vil være behov for døråbning med albuetryk eller lignende.

2. Sensorlys på fællesarealer

Kontakter til lysbetjening er ligesom dørhåndtag endnu et af de store fælles kontaktpunkter. Dette kontaktpunkt kan også elimineres ved at installere sensorlys på mange af de fællesarealer, hvor der færdes mange borgere og personale.

3. Desinfektionsmaskiner til jævnlig brug på plejehjem og lokalcentre

Sundhed og Omsorg har i forbindelse med corona-pandemien afprøvet desinfektionsmaskiner, som efter rengøring kan desinficere hele lokaler med gode erfaringer og resultater. Man placerer desinfektionsmaskinen i det ønskede rum/lokale og lader den stå og tørdampe. Man kan åbne skuffer, og i øvrigt samle andet, man ønsker desinficeret. Tørdampen er en opløsning af hydrogenperoxid (H₂O₂). Den højteknologiske dyse danner en tør aerosol, som kommer ind alle steder, hvor ilt kan komme til og er derfor særdeles effektiv også på steder, som normal rengøring ikke kommer. I processen dannes der ingen fugt, så ting bliver ikke våde. Man kan lade elektronik, maskiner gardiner mv. være på stedet. Maskinen kan fjernstyres og klare opgaven af sig selv.

4. Antibakterielle håndtag til dørhåndtag, der benyttes af mange

Et andet fælles kontaktpunkt, som også giver risiko for indirekte kontaktsmitte, er håndtag til de fællestoiletter, der er på plejehjem og lokalcentre. En effektiv måde for at undgå at sprede bakterier er ved at installere antibakterielle greb i metallegeringer, der virker bakteriedræbende. Laboratorieforsøg viser, at bakterier på eksempelvis kobber dør efter et minut, mens de på rustfrit stål kun er reduceret med ni procent efter et kvarter.

Økonomiske konsekvenser og forudsætninger:

Der er 51 plejehjem og 37 lokalcentre i Aarhus Kommune, hvorfor en der i det følgende regnes med økonomi til en basismodel på plejehjem og lokalcentre. En basismodel vil sige, at der kun medtages automatisk døråbner, lyssensorer og antibakterielle håndtag på de steder, hvor der er fælles berøringsflader, som bruges af mange borgere og medarbejdere.

Mere præcist er det gjort ved en gennemgang af et gennemsnitligt plejehjem og lokalcenter i forhold til størrelse, indretning og modernitet. Her er der med hygiejnefaglige briller kigget på, hvor der vil være en mærkbar og tydelig effekt ved at indføre de fire foreslåede initiativer. Det er derfor langt fra alle døre og lokaler, der er medtaget, men kun dem, hvor der er meget trafik af beboere og personale.

Ad. 1. Håndfri dørautomatik til de hyppigst brugte døre i fælles adgangsområder

- Anslået antal enkeltdøråbnere på hvert plejehjem: 3
- Anslået antal enkeltdøråbnere på hvert lokalcenter: 5
- Anslået samlet udgift på plejehjem: 2,3 mio. kr.

- Anslået samlet udgift på lokalcentre: 2,8 mio. kr.

Ad. 2. Sensorlys på fællesarealer (fortrinsvis fælles toiletter)

- Anslået antal lyssensorer på hvert plejehjem: 3
- Anslået antal lyssensorer på hvert lokalcenter: 5
- Anslået samlet udgift på plejehjem: 0,4 mio. kr.
- Anslået samlet udgift på lokalcenter: 0,475 mio. kr.

Ad. 3. Desinfektionsmaskiner til jævnlig brug på plejehjem

Indkøb af maskine: 200.000 kr. pr. stk.

Hertil kommer de årlige omkostninger til service, support og væske til drift af maskinen. Der vil også skulle bruges et betydeligt antal medarbejdertimer til at drifte maskinen. Det er dog forventningen, at desinfektionsmaskinen kan effektivisere på den eksisterende rengøring, så medarbejdertimerne kan tages herfra.

Det anslås, at der kan laves en fornuftig rotationsordning mellem plejehjem og lokalcentre, som kan dækkes af 10 nyindkøbte desinfektionsmaskiner. Det giver en udgift på 2 mio. kr.

Ad. 4. Antibakterielle håndtag til fællestoiletter

- Anslået antal antibakterielle håndtag på hvert plejehjem: 3
- Anslået antal antibakterielle håndtag på hvert lokalcenter: 5
- Anslået samlet udgift på plejehjem: 0,25 mio. kr.
- Anslået samlet udgift på lokalcentre: 0,28 mio. kr.

Nøgletal

2022-priser - tusind. kr.	Enheder	m ² /lbm/ etm 2)	Pris pr. Enhed	Bruttoudgift
Håndfri dørautomatik	338		15.000	5.070
Sensorlys	338		2.500	845
Desinfektionsmaskiner	10		200.000	2.000
Antibakterielle håndtag	338		1.500	507
I alt, byggeri/anlæg				8.422

Sundhed og Omsorg - 7

Manglende finansiering til opgradering af brandsikkerhed i plejeboliger

Finansiering

2022-priser - tusind. kr.	2024	2025	I alt
Merudgifter anlæg	4.027		4.027
Egenfinansiering – anlæg			
Eksternt tilskud	2.000		2.000
SUM (ønsket finansiering)	2.027		2.027
Merudgifter drift			
Egenfinansiering – drift			
SUM (merudgifter, drift – samlet fratrukket egenfinansiering)			

Beskrivelse af projekt:

Brandtilfælde på plejehjem opstår i overvejende grad i selve plejeboligerne. Det opdages ofte senere end nødvendigt og episoderne påvirker i høj grad arbejdsmiljøet for personalet. En tidligere varsling vil på en og samme gang kunne forbedre borgersikkerhed og arbejdsmiljø. Da det at håndtere en brand giver et stort ressourcetræk på medarbejderne og påvirker trivsel og arbejdsmiljø negativt. Derfor blev det i slutningen af 2020 prioriteret at opgradere brandsikkerheden på nogle plejehjem med KB-midler for at afbøde det pres som brandepisoder lægger på personalets arbejdsmiljø og borgerens sikkerhed.

Der er stor forskel på brandsikkerheden i vores plejeboliger, forskellen ligger i at de er opført på forskellige tidspunkter med forskellige krav. I Aarhus Kommunes plejehjem og plejeboliger er der installeret de lovpligtige ABA-anlæg og detektorer. Detektorerne er enten termometektorer, som reagerer på varme eller røgdetektorer, som reagerer på røg i boligen. En termometektor er langsommere end en røgdetektor. Termometektorens langsomme reaktion har flere gange været nævnt som en af årsagerne til det høje antal af dødsbrande i plejeboliger i Danmark.

Alle kommunens plejeboliger er lovlige, men de nyeste er mest sikre. Sundhed og Omsorg har gennemgået samtlige plejehjem og fundet at der på 12 plejehjem bør installeres ABA anlæg eller have opgraderet røgdetektorer.

Økonomiske konsekvenser og forudsætninger:

Den samlede udgift ved opgraderingen er 4.027.000 kr., hvoraf det i 2020 blev besluttet at finansiere 2.000.000 kr. fra KB midlerne. Der mangler dermed 2.000.000 kr. for at kunne få opgraderet alle plejehjemmene. Det foreslås at de 2 mio. kr. afsættes af anlægsmidlerne.

Nøgletal

2022-priser - tusind. kr.	Enheder	anlæg	Pris pr. anlæg	Bruttoudgift
Bygningselement a	6		333.0	2.000
Evt. flere elementer				
I alt, byggeri/anlæg				

Nøgletal Grund/arealerhvervelse

2022-priser - tusind. kr.	m ²	Udgift pr. byggerets-m ²	Bruttoudgift / værdi af grund
Bygningselement a			2.000
Evt. flere elementer			
I alt, grund			0
Sum byggeri + grund			2.000

Sundhed og Omsorg - 8

Manglende finansiering til opgradering af toilet og baderum i 30 plejeboliger

Finansiering

2022-priser - tusind. kr.	2024	2025	I alt
Merudgifter anlæg	3.000		3.000
Egenfinansiering – anlæg			
Eksternt tilskud			
SUM (ønsket finansiering)	3.000		3.000
Merudgifter drift			
Egenfinansiering – drift			
SUM (merudgifter, drift – samlet fratrukket egenfinansiering)			

Beskrivelse af projekt:

Plejhjemsbaderum i plejeboliger har en væsentlig arbejdsmiljømæssig vinkel for plejepersonalet, når beboeren skal have hjælp i forhold til toiletbesøg og øvrigt brug af baderum. Det medfører krav til indretningen af plejhjemsbaderum. Det har f.eks. betydning at personalet kan udføre hjælpen på begge sider af beboeren, og om det er muligt at vende en kørestol 180 grader i baderummet.

På baggrund af en ekstern arbejdsmiljøcertificering havde Sundhed og Omsorg forud for budgetforhandlingerne for 2018 udarbejdet et anlægsforlag vedr. prioritering af ca. 24 mio. kr. til ombygning af badeværelser. Ved de efterfølgende budgetforhandlinger blev der afsat i alt 8 mio. kr. i 2020/2021 til opgaven. Sundhed og Omsorg forventer at de 8 mio. kr. kan finansiere de nødvendige ombygninger af baderummene i de 69 boliger på Skelager. Nogle af de problemstillinger der blev påpeget i 2018 er siden løst på anden vis. Det gælder f.eks. renoveringsbehovet på DemensCentrum Aarhus, som efter den igangværende åbning af Skovvang ikke længere vil være aktuelt.

Der er dog stadig en udløst opgave uden finansiering i 30 plejeboliger på Egely, hvor Sundhed og Omsorg har lignende udfordringer med baderummene.

Økonomiske konsekvenser og forudsætninger:

Bygningsafdelingen vurderer, at en opgradering af vådbaderummene i gennemsnit koster 100.000 kr. pr. stk. Den samlede udgift ved opgraderingen på Egely er således 3 mio. kr., der foreslås bevilget af anlægsmidlerne.

Nøgletal

2022-priser - tusind. kr.	Enheder	anlæg	Pris pr. anlæg	Bruttoudgift
Bygningselement a	30		100,0	3.000
Evt. flere elementer				
I alt, byggeri/anlæg				3.000